

tâna thlarau lam zalênna a siamsak dân sawi ho ang che u.
Isuan nasa taka insêng sova chû zalênna a leisak Kristianten
an hman dân tûr thâ chu hlâ aţangin dap chhuak teh u.

ZIRLAI 12-NA **KAIHTÂWI** **SEPTEMBER 17, 2017**
Châng Thlan: *Galatia 5:16.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Thlarauva nung tih hi enge a awmzia sawi teh.

Vei Tûr: Thlarau-rorêlna nun neih kan châk viau laiin, sualin
min pawt tlat sî inkalh dân hriatna neih.

Tih Tûr: Thlarau nêna inrema nung nei zêl tûra duhthlanna
siam.

THUPI TĤHEN

I. Hriat Tûr: Thlarauva Nungin

- A Engtin nge Thlarauva lêng/awm chu a nun tĤhin?
- B Engtin nge Thlarau-hruaiin dân a tih tĤhin?
- C Engtin nge ‘tĤsa thiltihte’ leh ‘Thlarau rah’ a danglam?
- D Engati nge Paulan ‘dân kalh zâwngin Thlarau rah a
awm lo’ a tih theih?

II. Vei Tûr: Chhûnglam Thlarau Inbeihna

- A Engati nge mahnĤ duhzâwng ûm châkna leh Thlarau
turna chu an inkalh a, engtin nge chu indona lakah
chawlhna kan neih theih ang?
- B TĤsa thiltihte rahchhuah chu en rilrû nge ni a, engtin
nge chutiang rilrû chu Thlarau rah târlan nêna a
danglam?

III. Tih Tûr: Hmangaihnaa Nungin

- A Kan mihring soal âwnna hi khêngbet tûrin enge kan
tih ngai?
- B Kan mihring soal âwnna dova Thlarau lama ţang tûrin
eng thutlûkna fĤng takte nge kan siam ang?
- C Kan soal tih âwnna tichak tûrin eng thutlûknate nge
kan siam?

KHAIKHÂWMNA: Thlarauva nung tih awmzia chu nî tina Thlarau hruaina kawng zawh zêl tihna a ni. Hetiang tûr hian thutlûkna kan siam tûr zawng zawnga Thlarau lama ãan a, sualna ãam hlum tûra thutlûkna siam a ngai.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawp phûr rawh

Thlarau ãhanna atâna thu pawimawh: *Thlarau Thianghlim chênchilhna zârah chiah Pathian châwimâwi nunin kan nung thei.*

Bulb hi kâwlphehthâ tel lo chuan eng mah a ni lo. Êng tichhuak tûra duân a ni nân, chakna thahrui tel lo chuan thimna a ûmbo thei lo. Kâwlphehthâ nêna zawm a nih erawh chuan a ãangkai khawp mai. Chuvângin electric nên zawm ngêi a ngai tih chu a Chiang khawp mai. Bulb chhûnga êng tûra siam (filament) emaw, tube chhûnga boruak emaw nên chuan an inzawm ngêi tûr a ni.

Chutiangan, Kristian hi a ênchhuah phawt chuan thil ãhâ eng eng emaw a lo thleng ãhîn. Kristian chu thlarau lam thahrui hnâr (Pathian) nên awmzenei takin an inzawm tûr a ni. Chaknathahrui luâng lai a khaihlak phawt chuan a nih tûr ang a ni thei ngai lo. Keini pawhin sual tih kan âwnna leh tihdân phung rênga kan neih tlinlohna ang chîte hi khêk nei miah lo vin Pathian hnênah kan hlân vek tûr a ni. Chutiang bawkin, chhûng lama Kristian nun rinawmna pawh zawmpui nei a ni tûr a ni. Tube-a khi te tak tê emaw, bulb hrui chhe têa inzawm lo hlek a awm chuan êng a pechhuak thei ngai lo.

Khi te tak tê (zawhna ãawngkam, taksa lam inthunun lohna [entîr nân, ei duh lutuk, ruihhmang, thatchhiatna], fiamthu bawlhhlawh, duhâm, thin tertet, leh chutiang ang nungchang duhawm lo ang chî rêng rêngte) hian Kristian thawh hlâwkna a dâl tlat ãhîn. Kristian thawh hlâwk ni tûr chuan nun thianghlim leh thlarau lam thahrui ngah mî nih a ngai. A khawi zâwk pawh chu tlâkchham a nih chuan, thlarau lamah

a ên chhuah theih loh. Kohhran member ðhenkhat chu khua leh tui ða tak niin, an rinawm khawp mai a, mahse thlarau lam êng an chhi chhuak thei lo, a chhan chu Pathian nêna inzawmna nung an neih loh vâng a ni. ðhenkhatin Pathian nêna intawhna ropui tak changin an inçhâl a, mahse takna an tlâkchham avângin êng an chhi thei lo.

Amaherawhchu, Thlarau Thianghlimin mi nun thianghlimte a hman phawt chuan, an vêl zawng pawh a ti-êng vek ðhîn. Amah Pathian bâkah chuan, Thlarau-va khat, thianghlimna lama mi ngîl hi khawvêlin a mamawh berte chu an ni.

Bulţan nân: Kristâ vân ênna chu kan nunah kan ênchhuahtîr tîr a ni tih lam hlâ in hmuh theih chuan sâ ula. Pathian Thlarau nêna inzawmna nei reng tûra ringtuin thupuia a neih tîr ang çhîte chu sawi ho ang che u.

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRTÎRTÛTE PUÂL: Paula ngaihdân chuan, Thlarauva lêng tih awmzia chu mihring tîsa çhâkna tipuitling lo tîr zâwnga kal a ni. A lehkhathawn tam takah hian tîsa thil leh thlarau lam thil hi a inkalh a. Mi ðhenkhat chuan Paula thil tum hi an manthiam lo ðhîn. Sâkhaw mi firfiak ðhenkhat pheih chuan tîsa thil engkim mai hi an hnualsuât vek mai a. Chutiang ngaihdân behchhan chuan puithiamte inkhung hranna hmunte hi an din a, tîsa thila an ngaih lakah an inlahrang hlauh ðhîn. Chutiang aţang chuan ngaihdân inkalh tak pahnih a lo chhuak a. Puithiam inkhung hrang ang çhîte chuan taksa hrim hrim hi thil ða lo a ni sâ tawh a, chuvâng chuan phatsan, hrem, kâwtîr a, chutianga tlâwmîrna aţang chuan felna hi hlauh chhuah tîr a ni. Taksa titlâwm tûra invulhna, mipat-hmeichhiat hmanna leh hlimna satliah deuhthe thlenga inhnawih loh a, chutianga khawlohna laka inthen fai tîr a ni. Chutiang dodâltute vê thung chuan, taksa hi tlan theih bâk thil a ni a, kan enkawl dân hian

a chungah awmzia a nei lo. Chuvângin, ei duhna te, zu ruih te, thatchhiat te, leh mipat-hmeichhiat hmanna eng ang chî pawh tîsa thil a nih loh avângin pawm theih vek a ni an ti thung. A khawi vê vê pawh chu a dik lo. Taksa leh nunna hi Pathianin tha taka a siam a ni a, chuvângin sual a ni ngawt lo. Sual lo lûtin mihring nihphung chu a tikhaw lo zo va. Pathian tlanna hian thlarau chauh ni lo vin, taksa leh rilrû pawh a huam tel.

ZIR ZAUNA

I. Kristian Inbeihna Chu (*Galatia 5:17; Rome 7:14–24.*)

Kan mihring thlarau leh taksa chhe tawh Pathianin a tlanna hmanrua chu Thlarau Thianghlim a ni. *Rome* 8-ah Paulan mihring nuna Pathian Thlarau hnathawh dân tângpui a sawi a. Dânin a tihpuitlin theih ngai loh chu mihring chaklohnate hmangin Pathian Thlarauin a hlen a. Nî tin hian mihring nun chhûngah tîsâ leh Thlarau an indo va; tîsâ chuan mahni-intihchhiat châkna leh chutiang âwnna a entîr a; Thlarau chuan mimal tânna aţanga chhuah zalên tûra Pathian thiltih a entîr thung. Dân—nun humhimna tûra vântlâng tehfung ataka hmanna, hei hian mahnî hmasial taka châkzâwng leh duhzâwng hlen chhuak tûra engang zâwng pawha mî chungah chêtna lakah mi a khuahkhirh a. Chutichungin, mahni-hmasialna khuahkhirhna chu felna tihchhuahna tûr nêh ngaihfin loh tûr a ni.

Hetah hi chuan sâkhaw tam zâwk hian Kristian sâkhua hi an thlâwp a. Sâkhaw dangte hi chuan thil tha lo khap nân inhremna hi an hmang nasa hlê a. Felna hlawhchhuah dân chu pathian thinurna thâwi dam tûra vântlâng dânte inzawmtîr a ni. Kristian zînga dân avângah felna hlawh tumna pawh chutiang hawi tho chu a ni.

Kristian dik takte erawh chuan, mihring thinlung helhmang siamtha tûrin dânte hian tihtheih an nei lo tih an pawm thung a. Fing taka Pathian hmangaihna leh ropui taka Kalvaria

puanchhuahna ngaihhlutna chauhin mahni-thupuia inneihna aṭangin thupuia Pathian neihna lamah a hruai thei a ni.

Mihring hi thinlung aṭanga chhuak mahni-hmasialna chingfel thei a ni lo. Thiamna te, hnam hmasâwnna te, rilru tihthianghlimna pawhin helna rilru a tidam thei lo. Chuvangin, Pathian damdawi chu thlarau lam siamṭhatna neih duh tak takte thinlunga Thlarau Thianghlim chêtîr a ni. Chhûnglam chhuak سوالنا chingfel tûrin Thlarau chênchilh nih chu a tâwk hlê. Paula hian hmasialna hi chuti maia tlâwm chî a ni lo tih a hre Chiang a. Nungchang ṭha neih tuma beih chiam ngawt ni lo vin, khêk nei miah lo va Pathian hnêna thinlung hlanna hi a chinfelna a ni.

Kan inpe hmiah tawh a nih chuan, pâwn lam tumnain a theih loh chu Pathanin chhûnglam aṭangin a thunun a. Thlarau Thianghlim chênchilh tluka sâwtpuiaawm thil eng mah a awm thei lo. Mihring felna hi ‘pawnehhe bawlhhlawh’ ang lek a ni sî a (*Isa. 64:6*, NIV). Mahni-felna hi a thawk hlâwk lo chauh a ni lo va, lâwm a tikim vê thei lo. Mimal lungâwina hi fel tuma beih vakna aṭanga lo chhuak a ni lo va, thinlung chhûng aṭanga duhna ril tak nêna mi fel nih châk a, chuta ṭanga Pathian khawngaihna hnathawh rah a ni.

Ngaihtuah teh: Ringtûten an tlinlohnate an hriatin, engtin nge a ṭha zâwnga danglamna nei tûrin hmâ an lâk ang? Felna neih duh tak takte tân vânin hmanruâ engte nge a buatsaihsak? Engtin nge thlarau lam indona nasa tak chu a tihziaawm deuh theih? Ringtû nun chu Pathian Thlarauva a lo khah deuh deuh chuan, enge a luahlan ṭhin? Engtin nge Kristiante hian mahni beihna hmanga nungchâng thlâk tum tûra thlêmna hi an pumpelng ang?

RAHBI 3—A Taka Nunpui Tûr

ZIRTÎRTÛTE PUÂL: Paulan mi inpe nun chhûnga Thlarau hnathawh dân chu, Thlarau rah angin ṭhatna kawng kuain a

târlang a. Thlai rah chu a kûngin lei chhûnga chakna thil chi hrang hrang fawm khâwmin, thei rah tui tak tak—grep te, strawberri te, theihai leh thei dang dangah a chantîr angin, mihring thinlunga Thlarau hnathawh pawhin rah a chhuah thîn. Thil enchhintûte chuan thlâi mamawh chi hrang hrang chik taka zirin, chutiang chuan an châwm a, an duh anga tui, an beisei ang rah hmêlh mang neia chhuah an tum thîn. Mahse chutianga an tihte chuan anmahni ang kha an tichhuak thei lo thung a. Hetianga siam chawp ang chî hi chuan Pathian siam sa nihphung ang: nuna tak kha an tlachham tlat mai! Pâwnlam thil chuktuah khâwm vêl kha chuan a landânah chuan atak chu a ang vê khawp mai a, mahse mahni a nunna nei lo, mahni nihna ang tichhuak thei lo an ni tlat. Chutiang chuan chhûnglam aţanga chhuak chauhin thlarau rah a rah chhuak thei. Rinawmnain rinawmna a hring a, ngilneihnain ngilneihna, nunnêmnain nunnêmna chutiang zêlin.

Tih tûr: A remchân chuan in pâwlah thlâi rah siam chawp atak nêna hriat hran har khawpa inang rawn keng la. A tak pawh rawn keng tho bawk la, a khawi chu nge a lem, a khawi chu nge a tak i thlantîr dâwn nia. Mahse râl khat aţanga thlîra thlan ni chauh se. Chutiang atân chuan dârthlang emaw, plastic bûr langtlang theia khung a fuh ang. *Matthaia 7:16* chhiar la. A nih loh leh, chutianga tih chu a remchâng lo a nih chuan, thlai rah lem leh atak inanna leh an danglamna khaikhintîr ang che. Chutah Bible chhiarin, a hnuaia zawhnate hi i chhântîr dâwn nia.

Ngaihtuah Tûr Zawhnate: Engtin nge thlai rah a lem leh atak thliâr hran theih dân tûr? A dahna bâwm a hnaih deuhin hriat hran a awl deuh nge? An nihna dik tak hre hrang tûrin engtia tih tûr nge ni ang? Han keih hlawih mai ilang zawhna chu chin fel a ni mai a ngem? Engtin nge ringtûten mi dangtea thlarau rah awm chu a dik leh dik loh an thliar theih ang?

Anmahni zînga mi te? Engtin nge dinhmun khirh leh harsatna lo thlengte hian thlarau rah dik leh ʈa tak anga lang chauh chu min thliar felsak ʈin? Engtin nge ringtûten an thlarau rah chu a dik ngêi tih an chian theih ang? Engtin nge Kristianten an thlarau rah chu an puntîr theih ang?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTÎRTÛTE PUÂL: Kristian chak ber berte hian an chakna chu an kiana awm an rinpuite hnên aʈangin an fawm khâwm ʈîn a. Kristian tharte phei chuan chutiang chu an mamawh lehzual. Kan rinpuite nuna Thlarau hnathawh zâra danglamna kan hmuh leh, chumi lo pawmpuina chuan ʈang zêl tûrin a fuih phûr nasa thei hlê. Lo pawmpuina hi rahbi khatna chauh a ni tih hre reng la, a dawt leh chu sawi chhuah ngêi a ni.

Tih tûr: Kum Thar card te, duhsakna card ang chîte pawh la khâwm la. A nih loh leh, lehkha dangte pawh. In pâwl member-te hnênah semin, an tâna malsâwmna thlensaktûte fuihna tûr thûte ziak tûrin sâwm ang che. Kan Bible châng lâkchhuah pahnih: *Galatia 5* leh *2 Petera 1*-ah khân Pathian ngaihsakna lam thû a chuang a. Heta chuang malsâwmna hi chu dawn chhâwn a ang deuh tawh dâwn a. Entîr nân, in thu ziah tûr chu in pâwla mite nû leh pâ, Kristâ hnêna mi dang hruai tawh hnêna pêk tûr ni ta se, an thlarau nun hmasâwn zêl duhsakna ang chî ni se. Chutiang tihnain in pâwl member-tea malsâwmna a thlen dân te, chhûngte leh ʈiantea a thlen dân pawh sawi ang che u. Mi dangte tâna malsawmna ni tûra Kristan a hman dân che u pawh sawi ang che u. A remchân chuan atakin in thu ziak chu in thawn ngêi bawk dâwn nia.